

az Alkotmánybírósága részére
Budapest

Tisztelt Alkotmánybíróság!

<i>hennelyes beadvány!</i> ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG	
Ügyszám:	IV / 826-0 / 2013.
Érkezett:	2013 MÁJ 24.
Példány:	1
Melléklet:	1 db
Kezelőiroda:	P-1

Alulírott [REDACTED]

[REDACTED] a jelen panaszhoz
csatolt meghatalmazás alapján [REDACTED]

[REDACTED] képviselőként eljárva az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (2) bekezdése és 37. § (2) bekezdése alapján

alkotmányjogi panaszt

nyújtok be, amelynek keretében kérem, hogy a tisztelt Alkotmánybíróság állapítsa meg, hogy az 1/2012. Büntető-közigazgatási-munkaügyi-polgári jogegységi határozat ellentétes az Alaptörvény VI. cikk (2) bekezdésével, valamint IX. cikk (1) és (2) bekezdésével, ezért azt semmisítse meg.

1. Az Abtv. 37. § (2) bekezdése szerint „[a]z Alkotmánybíróság (...) alkotmányjogi panasz alapján (...) felülvizsgálja (...) az Alaptörvény 25. cikk (3) bekezdésében meghatározott jogegységi határozatoknak az Alaptörvénnyel (...) való összhangját. Az indítványozókra, az eljárásra és a jogkövetkezményekre a jogszabályok felülvizsgálatára vonatkozó szabályokat kell alkalmazni.” A hivatkozott rendelkezés a jogegységi határozatok vonatkozásában minden további korlátozás nélkül alkalmazni rendeli az Abtv. 26. § (2) bekezdését is, amely szerint „az Alkotmánybíróság eljárása kivételesen akkor is kezdeményezhető, ha (a) az alaptörvény-ellenes jogszabály rendelkezésének alkalmazása vagy hatályosulása folytán közvetlenül, bírói döntés nélkül következett be a jogsérelem, és (b) nincs a jogsérelem orvoslására szolgáló jogorvoslati eljárás, vagy a jogorvoslati lehetőségeit az indítványozó már kimerítette.”

1.1. A jogegységi határozattal szemben az Abtv. 26. § (2) bekezdése szerint közvetlenül előterjeszhető alkotmányjogi panasz lehetőségét a 3265/2012. (X. 4.) AB végzés is alátámasztja, mivel kifejezetten rögzíti, hogy „[a]z Abtv. 26. § (2) bekezdése, valamint 37. § (2) bekezdése alapján az alkotmányjogi panasznak ez a formája csak jogszabály, közjogi szervezetszabályozó eszköz és jogegységi határozat ellen vehető igénybe.”

A jogegységi határozat közvetlen támadhatóságát – a kollégiumi véleményekkel szemben – a 3305/2012. (XI. 12.) AB végzés is tételezi, amikor kimondja, hogy „[a]z Abtv. 26. § szerinti eljárásokban az Alkotmánybíróság hatásköre az alkotmányjogi panaszban kifogásolt jogszabályok, illetve figyelemmel az Abtv. 37. § (2) bekezdésében írtakra, közjogi szervezetszabályozó eszközök és jogegységi határozatok alaptörvény-ellenességének vizsgálatára terjed ki. (...) A Kúria jogegységi határozatainak kivételével az Alkotmánybíróság a bíróság jogértelmezésének alaptörvény-ellenességét kizárólag az Abtv. 27. § szerinti eljárásban, konkrét bírói döntésekkel összefüggésben vizsgálhatja.”

A 3023/2012. (VI. 21.) AB végzés kifejezetten az Abtv. 26. § (2) bekezdése szerinti feltételek mérlegelésével, a közvetlen jogsérelem-okozás hiánya miatt nem fogadta be az 1/1999. büntető jogegységi határozattal szemben előterjesztett alkotmányjogi panaszt, mivel az kifejezetten a büntetés kiszabására, tehát szükségképpen a bírói jogalkalmazás mikéntjére vonatkozóan határozott meg a bíróságok számára kötelező normát.

Mindezek alapján megállapítható, hogy az Abtv. 26. § (2) bekezdésében meghatározott feltételek teljesülése esetén az Abtv. 37. § (2) bekezdése szerint a jogegységi határozattal szemben közvetlenül, bírói döntés nélkül is előterjeszthető alkotmányjogi panasz.

1.2. A panaszos az [REDACTED] internetes sajtótermék főszerkesztője. Ennek alátámasztásául a panaszos hivatkozik a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság nyilvántartására [REDACTED] hozzáférés időpontja: 2013. május 23.), amelynek 158. pontja rögzíti, hogy az [REDACTED] az arra hatáskörrel rendelkező hatóság nyilvántartásba vette, és annak főszerkesztője a panaszos.

A panaszos főszerkesztése mellett működő [REDACTED] internetes sajtótermék cikksorozatot közölt [REDACTED]

[REDACTED] a 2006. őszi eseményekkel összefüggő, egyik nemrég megjelent könyv kritikájáról. A cikksorozat második és harmadik részéhez a panaszos főszerkesztő szolgálatot teljesítő, illetve intézkedő rendőröket is ábrázoló fotókat szerkesztett be illusztrációként, amelyeken ugyanakkor a rendőrök arcát felismerhetetlenné tette.

A panaszos a felismerhetetlenné tételt kifejezetten a támadott jogegységi határozatra tekintettel végezte el, mivel az – kötelező ereje miatt – egyértelművé tette, hogy az érintett rendőrök által indítandó személyiségi jogi per során a sajtótermékek és annak főszerkesztőjének elmarasztalással kellene szembenéznie.

A véleménynyilvánítás szabadságával és kiemelten is a sajtószabadsággal, valamint annak részét képező szerkesztői szabadsággal összefüggésben az Alkotmánybíróság korábban már kimondta, hogy a visszatartó hatás, a *chilling effect* önmagában a véleménynyilvánítás szabadságának korlátozását jelenti, attól függetlenül, hogy a joghátrány elszenvedésére sor került-e vagy sem. Az 57/2001. (XII. 5.) AB határozat a „válaszadási joggal” összefüggésben rögzítette, hogy az „terhet jelent, költséget és bevételcsökkenést okoz; ennek a hátránynak a kilátásba helyezése a véleményközlés tekintetében visszatartó hatással járhat. Mindezek alapján az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy a válaszközlési kötelezettség a sajtó, valamint közvetetten a véleménynyilvánítás szabadságának korlátozását jelenti.” Ennek megfelelően a véleménynyilvánítás szabadságát nemcsak az korlátozza (akár szükséges és arányos, tehát alaptörvényszerű módon), ha konkrét joghátrányt szenved el az érintet, hanem már az is, ha ennek érdemi veszélyével kell szembenéznie.

A véleménynyilvánítás szabadsága jelen esetben – a panaszos személyére, főszerkesztői minőségére tekintettel – egyben a sajtó szabadságát is jelenti, a jogsérelem pedig abban áll, hogy az egyébként a közérdekű adatok terjesztéséhez való jog által védett közérdekből nyilvános adatot, a rendőri képmást a panaszos nem terjeszthette.

Mivel a jelen esetben a panaszost a jogegységi határozat által jelentett fenyegetés visszatartotta attól, hogy az általa szerkesztett sajtótermékben rendőröket ábrázoló fényképet felismerhetlenné tétel nélkül tegyen közzé, az Abtv. 26. § (2) bekezdés a) pontjában meghatározott feltétel a jelen panasz vonatkozásában a jogegységi határozattal szemben teljesült.

1.3. A jogegységi határozattal szemben a panaszos részére jogorvoslati eljárás nincsen.

1.4. A jelen panasz által felvetett kérdés alapvető alkotmányjogi jelentőségű, mivel a közhatalmat gyakorló személyek személyhez fűződő jogainak és a véleménynyilvánítás szabadságának olyan konfliktusát érinti, amellyel összefüggésben az Alkotmánybíróság még nem hozott határozatot.

1.5. A támadott jogegységi határozat a Magyar Közlöny 2013. évi 2. számában, 2013. január 4-én került közzétételre, így a megtámadására nyitva álló, az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott 180 napos határidő 2013. július 3-án jár le. A határidő abban az esetben is megtartottnak tekinthető, ha a tisztelt Alkotmánybíróság annak kezdő időpontját a jogegységi határozat közzététele helyett annak meghozatalának napjaként (2012. november 26.) határozza meg.

2. A támadott jogegységi határozat szerint nem lehet jogszerűen közzétenni intézkedő vagy egyébként hatáskörét gyakorló rendőrrel készített fényképfelvételeket olyan módon, hogy azon az érintett rendőr azonosítható legyen. Egy fénykép közzététele a véleménynyilvánítás szabadságának része, amelyet a jogosult a jogegységi határozatra tekintettel nem gyakorolhat szabad akaratára, így a véleménynyilvánítás szabadsága (ami jelen esetben egyszersmind a sajtó szabadsága is) korlátozást szenved. A fénykép jelen esetben közérdekből nyilvános adatnak is minősül, amelyet ugyanakkor a panaszos nem terjeszthet, így a közérdekű adatok terjesztéséhez való jog is korlátozást szenved. E korlátozások alaptörvény-szerűségének megítélésére az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése szerint, a szükségességi-arányossági teszt alapján kerülhet sor.

2.1. A támadott jogegységi határozat a véleménynyilvánításhoz való jogot, a sajtószabadságot és a közérdekű adatok terjesztéséhez való jogot másik alapjog, a képmáshoz való jogot [913/B/2009. AB határozat] is magában foglaló, az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdésében elismert, a magánélethez való jog érvényesülése érdekében korlátozza.

2.2. A 36/1994. (VI. 24.) AB határozat óta töretlen alkotmánybírósági esetjog szerint „[a]z emberi méltóság, a becsület és a jóhírnév alkotmányos oltalma és a szabad véleménynyilvánításhoz való jog, a közügyek szabad vitathatóságához fűződő alkotmányos érdek egymásra tekintettel történő értékelése alapján az Alkotmánybíróság arra az álláspontra jutott, hogy a véleménynyilvánítási szabadság csak kisebb mértékben korlátozható a közhatalom gyakorlóinak védelmében.”

Ennek az alkotmányos követelménynek megfelelően az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény 26. § (2) bekezdése az állam nevében eljáró természetes személyeknek a közfeladat ellátásával összefüggő minden személyes adatát közérdekből nyilvánosnak minősíti, amely bárki által megismerhető és terjeszthető. Ugyanezen alkotmányos megfontolásból, kifejezetten a képmáshoz való joggal összefüggésben rögzíti a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 134/A. § (2)-(3) bekezdése, hogy a nyilvános bírósági tárgyaláson – külön hozzájárulásuk nélkül – képfelvétel készíthető a bíróság

tagjairól, a jegyzőkönyvvezetőről, az ügyésről, valamint az állami vagy helyi önkormányzati feladatot, valamint jogszabályban meghatározott egyéb közfeladatot ellátó, e feladatkörében eljáró személyről. Hasonló szabályozást tartalmaz a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény 74/B. § (1) bekezdése is, amely szerint a bíróság tagjairól, a jegyzőkönyvvezetőről és az ügyésről a hozzájárulásuk nélkül is készíthető képfelvétel a tárgyaláson. Teljesen egyértelmű a két perrendtartási törvény szabályozási koncepciója: aki nyilvános eseményen az állam nevében jár el, az a közösség előtt közhatalmat gyakorol, így ezen eljárásával összefüggésben a képfelvételek készítése és csonkítatlan publikálása ellen nem léphet fel.

2.3. A támadott jogegységi határozat alapján ugyanakkor a közhatalmat gyakorló rendőröknek a képmáshoz való joga ugyanúgy korlátja a róluk készült képfelvételek csonkítatlan publikálásának, ezzel pedig a véleménynyilvánítás szabadságának, a sajtószabadságnak és a közérdekű adatok terjesztéséhez való jognak, mint bármely, közhatalmat nem gyakorló személy képmáshoz való joga.

Az Alkotmánybíróság a rendőrség állományába tartozók azonosíthatóságának fontosságát és jelentőségét már az 54/2000. (XII. 18.) AB határozatban kifejtette: „[i]ntézkedésük alkalmával a hatóság tagjai nyilvánosan, az állam képviselőiként lépnek fel. A hatóság tagjainak intézkedési jogosultságát egyenruhájuk vagy igazolványuk igazolja. Az egyenruhát viselő hivatásos és szerződéses állomány tagjai azonban tevékenységüket nem 'arctalan tömegként', hanem közhatalom gyakorlására felruházott tisztviselőkként végzik, akiknek egyedi azonosíthatósága alapozza meg esetleges személyes felelősségre vonásuk lehetőségét.” Ugyanez az azonosíthatóság nem pusztán a helyszínen, az intézkedés alá vont állampolgárral vonatkozásában igaz, hanem a politikai közösség, a nyilvánosság egészével szemben is: kiemelkedő alkotmányos érdek fűződik ahhoz, hogy az intézkedő rendőr azonosítható legyen. Az állam nevében eljáró, jogszerűen intézkedő rendőrnek a képmáshoz való jog csorbítatlan érvényesüléséhez fűződő érdeke lényegesen gyengébb, mint a közösségnek az átláthatósághoz fűződő érdeke, hiszen nem jelent érdemi joghátrányt a jogszerűen intézkedő rendőr számára, ha kiléte a nyilvánosság számára megismerhetővé válik.

Semmilyen alkotmányos indoka nincs ráadásul annak, hogy az erőszak legitim monopóliumával rendelkező rendvédelmi szervek vonatkozásában a képmáshoz való jog jobban korlátozza a véleménynyilvánítás szabadságát, mint a polgári perben vagy büntető perben eljáró, közhatalmat gyakorló, de erőszak alkalmazására fel nem jogosított személyek esetében.

2.4. A kifejtettek szerint a jogegységi határozat aránytalanul korlátozza a véleménynyilvánítás szabadságát, a sajtószabadságot és a közérdekű adatok terjesztéséhez való jogot, ezért kérem a tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy a támadott jogegységi határozatot semmisítse meg.

Budapest, 2013. május 24.

Tisztelettel,

